

Институтот за македонски јазик е формиран во март 1953 година, со цел сестрано да го проучува македонскиот јазик, да ги поттикнува творечките потфати во таа област и да се грижи за усовршување на научните и на стручните работници во него.

"Грижата за македонскиот литературен јазик често им ја оставаме на лингвистите, на наставниците и на професорите, но никој не може да биде изземен од грижата и од обврската да употребува литературен јазик. Јазикот не е само предмет, вели Кепески, туку и духовност", потенцираше проф. д-р Стојка Бојковска.

Пишува: Милева ЛАЗОВА

По повод одбележувањето на 55-годишнината од основањето на Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", а во рамките на дванаесеттите по ред "Денови на Благоја Корубин", на 3 и 4 април 2008 година, во просториите на Институтот се одржа научен собир на тема "Културата и јазикот".

По отворањето на собирот, директорката на Институтот, д-р Лилјана Макаријоска, имаше пригодно обраќање на тема "55-годишниот растеж на Институтот за македонски јазик 'Крсте Мисирков'". Воедно беа промовирани најновите книги од едицијата "Јазикот наш денешен"- "Од нашиот речник" од Круме Кепески и Зборникот од минатогодишниот научен собир на тема "Јазиците во контакт некогаш и денес". Промотори на книгата беа проф. д-р Стојка Бојковска и научниот соработник д-р Олгица Додевска-Михајловска, а на Зборникот проф. д-р Живко Цветковски.

Институтот за македонски јазик е формиран во март 1953 година, со цел сестрано да го проучува македонскиот јазик, да ги поттикнува творечките потфати во таа област и да се грижи за усовршување на научните и на стручните работници во него. За неговото

основање и растеж потсети директорката на Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", Лилјана Макаријоска.

"Јубилеите се можност - истакна директорката Макаријоска - да се потсетиме на сè она што сме го постигнале, на она што сме успеале да сториме, но и на сè она што сме можеле, но не сме сториле. И, пред сè, јуби-

вореше професорката Стојка Бојковска: "Се навршија повеќе од шест децении од излегувањето на историски значајната прва граматика на македонскиот јазик и за македонскиот јазик за средно образование во далечната 1946 година. На овој начин и во овој момент судбоносен за сите нас сите ние се навраќаме со особен резpekt кон важноста и големината на првите научни трудови од областа на науката за јазикот и

леите се можност врз основа на искуствата на повеќе генерации, сплотени заедно, да зачекориме во иднината. Зашто за почитување на минатото и на постигнатото не може да се гради иднината. Долг е списокот на оние кои својот труд, својата интелектуална моќ ја вложиле во растежот на Институтот, оставајќи значаен белег во македонската наука за јазикот".

Во продолжение на излагањето Макаријоска објасни за неговиот богат картотечен фонд, проектите, издавачката дејност која се реализира преку

на нејзините креатори и реализатори. Со особен резpekt се навраќам кон делото на нашите први, современи учители и на нивното педагошко и образовно влијание, кое го имале во годините по официјалната кодификација на македонскиот јазик. Само за потсетување,

"ДА НЕ СЕ ЗАБО НА УБАВИОТ

постојните едичии – 'Стари текстови', 'Посебни изданија' и 'Јазикот наш денешен'. При нејзиното обраќање беше спомната и соработката со Министерството за култура и со Управата за заштита на културното наследство, со конкретна заштита на јазикот како духовно културно наследство, и активното учество на Институтот во програмските активности на "Годината на македонскиот јазик".

За "Јазикот наш денешен"- "Од нашиот речник" од Круме Кепески прво го

меѓу историските решенија кои беа донесени на првото заседание на АСНОМ беше и решението за прогласување на македонскиот народен јазик за литературен и за службен јазик во ново-прогласената Република Македонија, во рамките на тогашната ФНРЈ, подоцна СФРЈ. Меѓу големите историски придобивки на македонската лингвистичка наука несомнено се вбројуваат и првите училишни граматика, а потоа и на научната граматика, која одигра значајна улога во реализирањето на ли-

А МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК "КРСТЕ МИСИРКОВ"

тературно-јазичната норма на македонскиот јазик. Кодификацијата на македонскиот јазик беше официјален чин и настан од историско значење. Во неа беа синтетизирани за-ложбите на македонскиот литературен јазик на претходниците на цела плејада современи творци на литературниот јазик, меѓу кои и Круме Кепески со својата прва граматика, на која подоцна се надоврза граматиката на професорот Блаже Конески. Имено, почетната, а потоа и севкупната научна и педагошка дејност на Круме Кепески е со белег на инспиративност и поттик за будно следење на јазичните факти и нивното практично заживување, но притоа сметајќи дека е потребно не само да се научат напамет како нешто дадено еднаш засекогаш, нешто што ќе преовладува докрај во неговите научни трудови. Во своите учебничарски трудови професорот Круме Кепески секогаш одбирал јазичен проблем, кој ќе успее да ја подигне свеста за јазикот, материјал кој ќе му помогне и на најмладиот говорител да размислу-

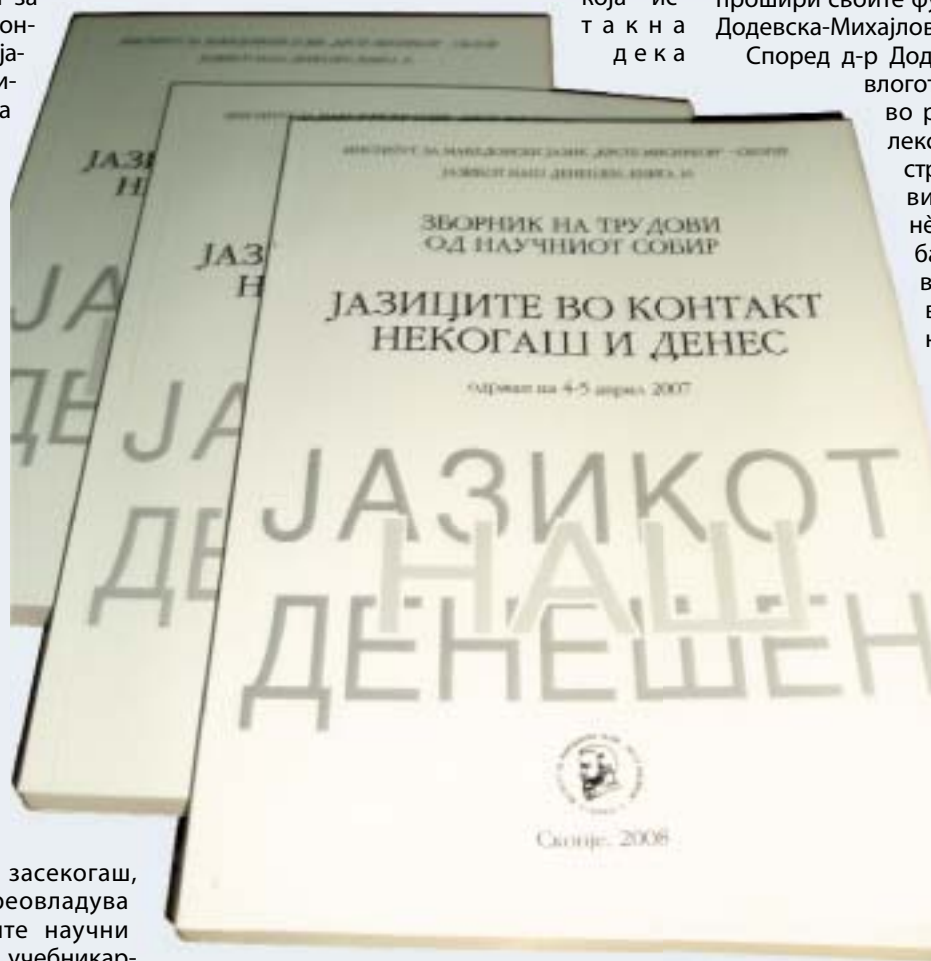
под наслов "Нашиот речник".

По промовирањето на професорката Бојковска, свое излагање имаше д-р Олгица Додевска-Михајловска, која истакна дека

работки и објаснувања за проблемите во процесот на совладувањето на лексиката од носителите на јазикот во услови кога македонскиот јазик ги прошири своите функции", додаде д-р Додевска-Михајловска.

Според д-р Додевска-Михајловска, влогот на Круме Кепески во развојот на новата лексика се открива на страниците на промовираната книга. Таа не потсетува на борбата да се најде соодветно решение од повеќето можни решенија и во деликатни случаи кога мислењето е спротивставено. Книгата "Од нашиот речник" претставува убаво сведоштво за виталноста на овие принципи и порачува никогаш да не се заборава чистиот извор на убавиот македонски збор.

Претставувањето на Зборникот од минатогодишниот научен собир на тема "Јазичите во контакт некогаш и денес", му беше доделено на професорот Живко Цветковски, кој притоа го искажа задоволството што го промовира 16. по ред издание на Зборникот. Новиот Зборник содржи 24 реферати, од вкупно 27

текстовите кои се содржани во книгата се настанати во еден подолг временски период и се резултат на потребата за изнаоѓање прифатливи решенија за актуелните проблеми од јазичната прак-

тиката во развојот на лексиката.

"Содржината на ова издание ја отсликува хронологијата на објавените прилози. Првиот дел ги опфаќа прилозите за јазикот во 'Нова Македонија', вториот дел прилозите од Круме Кепески, објавени во јазичното катче од 'Просветен работник' каде авторот бил уредник, а во третиот дел се сместени прилозите објавени во рубриката Јазично катче во 'Нова Македонија', под уредништво на Благоја Корубин. Овие текстови претставуваат стручни раз-

пријавени, кои тематски покриваат многу области. Тие реферати се многу атрактивни, разновидни, хетерогени, предизвикуваат внимание да се прочитаат. По ова следуваше работниот дел на годинашниот Научен собир, каде во два дена беа презентирани повеќе од 30 излагања од учесници од Институтот за македонски јазик "Крсте Мисирков", Филолошкиот факултет "Блаже Конески", Институтот за македонска литература, Институтот за фолклор, Универзитетот ФОН и од други институции.

ва, да го изградува својот правилен однос и извор кон граматичката структура на македонскиот литературен јазик, посветувајќи особено внимание на свесниот однос на говорителот како фактор во усвојувањето на нормата и фактор во изградувањето на јазичната култура".

Голем дел од научните трудови на професорот Кепески не се објавени. Благодарение на Институтот и на редакторскиот тим Македонија денес ја има едицијата "Јазикот наш денешен"

РАВИ ЧИСТИОТ ИЗВОР МАКЕДОНСКИ ЗБОР"